

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування

30 серпня 2023 р.,

протокол № 05

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»

спеціальності 051 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Цифрова економіка»

факультет бізнесу та сфери обслуговування

кафедра фінансів та цифрової економіки

Схвалено на засіданні кафедри

фінансів та цифрової економіки

28 серпня 2023 р.,

протокол № 09

Завідувач кафедри

 Наталія ВИГОВСЬКА

Гарант освітньо-професійної

програми

 Наталія ОВАНДЕР

Розробник: к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів та цифрової економіки
ОБІХОД Світлана

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів <u>3</u>	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	_____ (нормативна, за вибором)	
Модулів – <u>1</u>	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – <u>2</u>		<u>4</u>	__
Загальна кількість годин – <u>90</u>		Семестр	
		<u>7</u>	__
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних <u>2</u> самостійної роботи – <u>3,6</u>	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		<u>16</u> год.	__ год.
		Практичні	
		<u>16</u> год.	__ год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
<u>58</u> год.	__ год.		
Вид контролю: <u>залік</u>			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 35,6 % аудиторних занять, 64,4 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 8,9 % аудиторних занять, 91,1 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Наука в наші дні здійснює істотний вплив на реальні умови нашого життя. Наукові дослідження є формою існування і розвитку науки. Процес наукового пізнання відрізняється особливою систематичністю і послідовністю. Науковий пошук завжди має організований і цілеспрямований характер специфічного дослідження.

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з основними складовими проведення наукових досліджень, з особливостями їх організації та планування, розуміння науки як системного явища, а також розвиток професійних навичок, розширення професійних горизонтів мислення і підвищення рівня професійної культури студентів.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- висвітлення теоретичних основ, питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності;
- формування теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення наукових досліджень здобувачами вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр».

По завершенню вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» студенти зможуть оперувати категоріальним апаратом наукових досліджень; володіти правилами академічної доброчесності та методикою перевірки тексту на унікальність; формувати й обґрунтовувати ідею наукового дослідження; оцінювати послідовність планування науково-дослідної роботи; володіти методологією наукових досліджень; використовувати повний спектр джерел інформації для наукового дослідження; володіти мовою і стилем дослідження, етикою ділового спілкування; обґрунтовувати і структурувати результати наукових досліджень; оприлюднювати та презентувати результати наукових досліджень; ідентифікувати елементи навчально-дослідної роботи в кваліфікаційній роботі.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»:

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 4

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудоових відносин.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 051 «Економіка»:

ПРН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

ПРН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 5

здорового способу життя.

ПРН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

ПРН20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.

ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОКЗ1- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 6

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Наука як система наукових знань та засіб перетворення світу

Тема 1. Наука як соціокультурний феномен. Сучасна наука та етика наукової діяльності

1. Поняття, функції і значення науки як соціокультурного феномена.
2. Виникнення та еволюція науки.
3. Наукознавство як система знань. Класифікація наук.
4. Тенденції розвитку сучасної науки.
5. Етичні норми та імперативи вченого.
6. Організація наукової діяльності в Україні.

Тема 2. Особливості наукового знання та пізнання

1. Суть знання та наукового пізнання.
2. Специфіка форм пізнання.
3. Проблема істини наукового пізнання.
4. Специфіка емпіричного пізнання і його методи.
5. Специфіка теоретичного знання і його методи.
6. Структура і функції наукової теорії.

Тема 3. Методологія та методи наукового дослідження

1. Поняття наукового методу та методології.
2. Засади філософської та загальнонаукової методології.
3. Методи емпіричного й теоретичного рівнів дослідження.
4. Універсальні (загальнологічні) методи дослідження.
5. Специфічні методи дослідження в економічній науці.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти науково-дослідної діяльності студента

Тема 4. Організація наукового дослідження

1. Логіка, стадії та етапи наукового дослідження.
2. Організація й планування наукового дослідження.
3. Зміст підготовчої, емпірико-теоретичної та праксеологічної стадій наукового дослідження.

Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього. Основні види наукових досліджень

1. Загальна характеристика та особливості наукового тексту.
2. Структура та основні ознаки наукового тексту.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОКЗ1- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 7

3. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова і стиль наукового викладу.
4. Навички написання текстів та їх формування. Елементи наукового тексту.
5. Редагування наукового тексту.
6. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
7. Особливості написання реферату: структура, обсяг, рецензія на реферат. Особливості реферування: основні функції, класифікація, об'єкти, етапи та складові елементи реферування.
8. Основні вимоги до написання тез, доповіді, повідомлення як форми висвітлення підсумків наукової роботи.
9. Особливості написання анотації.

Тема 6. Підготовка кваліфікаційної бакалаврської роботи та процедура її захисту

1. Загальна характеристика кваліфікаційної бакалаврської роботи як самостійного навчально-наукового дослідження студента.
2. Підготовка до захисту та захист кваліфікаційної бакалаврської роботи.
3. Магістерська робота як самостійна навчально-дослідницька праця..

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Наука як система наукових знань та засіб перетворення світу								
Тема 1. Наука як соціокультурний феномен. Сучасна наука та етика наукової діяльності	12	2	2	8	13			
Тема 2. Особливості наукового знання та пізнання	12	2	2	8	14			
Тема 3. Методологія та методи наукового дослідження	14	2	2	10	15			
Разом за змістовий модуль 1	38	6	6	26	42			
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти науково-дослідної діяльності студента								
Тема 4. Організація наукового дослідження	16	4	2	10	15			
Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього. Основні види наукових досліджень	20	4	4	12	16			
Тема 6. Підготовка кваліфікаційної бакалаврської роботи та процедура її захисту	16	2	4	10	17			
Разом за змістовий модуль 2	52	10	10	32	48			
ВСЬОГО	90	16	16	58	90			

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 9

5. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Наука як соціокультурний феномен. Сучасна наука та етика наукової діяльності	2	
2	Тема 2. Особливості наукового знання та пізнання	2	
3	Тема 3. Методологія та методи наукового дослідження	2	
4	Тема 4. Організація наукового дослідження	2	
5	Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього. Основні види наукових досліджень	4	
6	Тема 6. Підготовка кваліфікаційної бакалаврської роботи та процедура її захисту	4	
РАЗОМ		16	

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Наука як соціокультурний феномен. Сучасна наука та етика наукової діяльності

Питання до обговорення

1. Поняття, функції і значення науки як соціокультурного феномена.
2. Виникнення та еволюція науки.
3. Наукознавство як система знань. Класифікація наук.
4. Тенденції розвитку сучасної науки.
5. Етичні норми та імперативи вченого.
6. Організація наукової діяльності в Україні.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте науку як особливий вид людської діяльності.
2. Поясніть передумови виникнення науки.
3. Назвіть історичні етапи розвитку науки та розкрийте особливості кожного з них.
4. Назвіть предмет та об'єкт науки.
5. Розкрийте основну мету та завдання науки.
6. Проаналізуйте функції науки в сучасних умовах.
7. Подайте аналіз науки як системи знань.
8. Проведіть аналіз класифікації наук, їх призначення та способи побудови.
9. Розкрийте суть наукової революції: причини, етапи, основні риси.
10. Назвіть основні якості науковця.
11. Охарактеризуйте етичні регулятиви функціонування науки.
12. Подайте характеристику науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 10

13. Розкрийте суть основних цінностей та норм науки.
14. Назвіть етичні підходи до розв'язання наукових проблем.
15. Проведіть аналіз історії виникнення та розвитку економічної науки.
16. Подайте класифікацію економічних наук.
17. Висвітліть розвиток економічної науки на сучасному етапі.
18. Поясніть сучасну наукову картину світу.

Тема 2. Особливості наукового знання та пізнання

Питання до обговорення

1. Суть знання та наукового пізнання.
2. Специфіка форм пізнання.
3. Проблема істини наукового пізнання.
4. Специфіка емпіричного пізнання і його методи.
5. Специфіка теоретичного знання і його методи.
6. Структура і функції наукової теорії.

Питання для самоконтролю та самоперевірки

1. Що таке наука, яким є її предмет? Охарактеризуйте значення науки.
Мета науки.
2. Поняття наукової теорії. Складові наукової теорії.
3. Функції науки. В чому полягає пізнавальна функція науки? В чому полягає критична функція науки? В чому полягає практична функція науки?
Управлінська функція науки та її значення.
4. Що таке науковий метод дослідження?
5. Методологія та її зміст.
6. Що таке пізнання? Охарактеризуйте основні форми наукового пізнання.
7. З яких елементів складається структура процесу пізнання?
8. Що таке знання, які його способи класифікації?
9. Розкрийте вихідні принципи пізнання.
10. Доведіть, що чуттєве і раціональне в пізнанні – це два рівні єдиного нерозривного процесу.
11. Що є істина? Дайте основні характеристики істини. Чим обумовлена конкретність істини і в чому полягає її суть. Завдяки яким своїм суттєвим характеристикам саме практика є основним критерієм істини?
12. Які є рівні наукового дослідження?
13. В чому специфіка емпіричного пізнання? Які є методи емпіричного дослідження?
14. В чому суть та специфіка теоретичного дослідження?
15. Що таке закон?
16. Специфіка опису як методу емпіричного дослідження?
17. В чому суть наукового експерименту?
18. Що таке наукове спостереження?
19. В чому суть методу сходження від абстрактного до конкретного?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОКЗ1- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 11

20. В чому суть аксіоматичного методу?
21. В чому специфіка гіпотетико-дедуктивного методу?
22. Що таке формалізація?
23. Що таке концепт? В чому суть концепції? В чому суть та специфіка наукової теорії?
24. В чому суть дедуктивних теорій? В чому суть індуктивних теорій?
25. Які компоненти теорії прийнято виділяти?
26. Назвіть логічні ступені побудови теорії?
27. В чому суть факту як особливого роду емпіричного знання?
28. Що таке проблема?
29. Що таке ідея в науці?
30. В чому суть та специфіка гіпотези?

Тематика наукового повідомлення:

1. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання.
2. Емпіризм і схоластичне теоретизування.
3. Особливості емпіричних досліджень (етапи, засоби, прийоми).
4. Особливості індуктивних досліджень та їх методів.
5. Роль факту в науковому пізнанні.
6. Специфіка теоретичного пізнання та його форми.
7. Структура наукової теорії (факт, проблема, ідея в науці, гіпотеза, метод).
8. Роль гіпотези в науковому пізнанні.
9. Основні елементи наукової теорії, її особливості та функції.
10. Основні методи емпіричного дослідження.
11. Основні методи теоретичного дослідження.
12. Суть і значення теоретичних і емпіричних методів пізнання.
13. Основні структурні складові науково-дослідних закладів в Україні.
14. Національна академія наук України та її структура.

Тема 3. Методологія та методи наукового дослідження

Питання до обговорення

1. Поняття наукового методу та методології.
2. Засади філософської та загальнонаукової методології.
3. Методи емпіричного й теоретичного рівнів дослідження.
4. Універсальні (загальнологічні) методи дослідження.
5. Специфічні методи дослідження в економічній науці.

Питання для самостійного опрацювання та самоконтролю

1. Порівняйте зміст понять «метод», «методика», «методологія».
2. У чому смисл описового, операційного та концептуального аспектів наукового методу.
3. За якими ознаками (критеріями) класифікуються методи дослідження?
4. Проаналізуйте зміст таких ознак наукового методу як об'єктивність, детермінованість, результативність, ефективність.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 12

5. Розкрийте призначення філософської (фундаментальної) методології.
6. Які три групи методів виділяє загальнонаукова методологія?
7. Дайте загальну характеристику основних принципів та підходів загальнонаукової методології.
8. Які методи використовуються в емпіричних дослідженнях?
9. Охарактеризуйте соціологічне опитування як один з емпіричних методів в суспільних науках.
10. Яке відношення до емпіричних досліджень має метод індукції?
11. Окресліть коло власне теоретичних методів дослідження.
12. У чому перевага методу формалізації з-поміж інших наукових методів?
13. Що таке ідеалізований об'єкт і яка його пізнавальна роль?
14. У чому суть т.з. загальнологічних методів?
15. Чому методи аналізу і синтезу перебувають у тісному взаємозв'язку?
16. Що таке ідеальні та матеріальні моделі як засоби пізнання?
17. У чому практичне значення законів логіки в пізнавальному процесі?
18. Назвіть правила аргументації.
19. Розкрийте зміст і структуру конкретнонаукової методології на прикладі економічної теорії.
20. У чому зміст економічного аналізу? Які різновиди економічного аналізу вам відомі?
21. Порівняйте пізнавальні переваги та недоліки спостереження та експерименту як емпіричних методів.
22. В чому сутність абстрактного мислення та його потреба в науковому мовленні?
23. У чому зміст, спільне та відмінне у табличному та графічному методах опрацювання економічної інформації?
24. Розкрийте потребу евристичного методу у дослідженні економічних процесів.

Тема 4. Організація наукового дослідження

Питання до обговорення

1. Логіка, стадії та етапи наукового дослідження.
2. Організація й планування наукового дослідження.
3. Зміст підготовчої, емпірико-теоретичної та праксеологічної стадій наукового дослідження.

Питання для самостійного опрацювання та самоконтролю

1. Розкрийте логічну послідовність процесу наукового дослідження.
2. Які головні етапи наукового дослідження виділяє Г. Цехмістрова? У чому причина визначення різної кількості стадій та етапів наукового дослідження в навчальній літературі з ОНД?
3. Які основні стадії наукового дослідження вам відомі?
4. Назвіть основні види планування, які використовуються в організації

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОКЗ1- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 13

наукового дослідження.

5. У чому специфіка попереднього плану-графіку наукового дослідження?

6. Назвіть основні структурні елементи календарного плану-графіку

наукового дослідження.

7. Яке місце і роль обґрунтування в організації наукового дослідження?

8. Які етапи включає підготовча стадія наукового дослідження?

9. Розкрийте зміст телеологічного (проблемно-цільового етапу наукового дослідження)?

10. Що таке наукова проблема? Який зв'язок між науковою проблемою і темою дослідження?

11. Яку роль у дослідженні виконує інформаційно-пошуковий етап?

12. Як пов'язані між собою наукова проблема та гіпотеза?

13. Місце і роль методологічного етапу в організації дослідження.

14. Які етапи включає емпірико-теоретична стадія наукового дослідження?

15. Назвіть особливості дослідно-експериментального етапу дослідження.

16. Охарактеризуйте особливості праксеологічної стадії наукового дослідження.

17. Яка роль уяви у формуванні теорії?

18. Який державний документ визначає вимоги до оформлення наукового звіту?

Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього. Основні види наукових досліджень

Питання до обговорення

1. Загальна характеристика та особливості наукового тексту.

2. Структура та основні ознаки наукового тексту.

3. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова і стиль наукового викладу.

4. Навички написання текстів та їх формування. Елементи наукового тексту.

5. Редагування наукового тексту.

6. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.

7. Особливості написання реферату: структура, обсяг, рецензія на реферат. Особливості реферування: основні функції, класифікація, об'єкти, етапи та складові елементи реферування.

8. Основні вимоги до написання тез, доповіді, повідомлення як форми висвітлення підсумків наукової роботи.

9. Особливості написання анотації.

Питання для самоконтролю

1. У чому виражається специфіка наукового тексту?

2. Які основні складові наукового тексту?

3. Обґрунтуйте вимоги до наукового тексту.

4. Які основні недоліки наукових текстів?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОКЗ1- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 14

5. Назвіть етапи роботи над науковим текстом?
6. Які навички необхідні для написання наукового тексту?
7. Як формуються навички написання наукового тексту?
8. Який порядок оформлення ілюстрацій?
9. Яке призначення таблиці в тексті?
10. Як формується список використаних літературних джерел?
11. Які вимоги до цитування?
12. Що входить у додатки до тексту?
13. Які основні скорочення в тексті?
14. Наукова публікація. Поняття, функції, основні види.
15. Наукова стаття та її структурні елементи.
16. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи. Структура реферату.
17. Вимоги до написання основної частини реферату.
18. Тези наукової доповіді. Правила їх написання.
19. Вимоги до наукової доповіді.
20. Правила анотування. Анотація та її типологія.

Тема 6. Підготовка кваліфікаційної бакалаврської роботи та процедура її захисту

Питання до обговорення

1. Загальна характеристика кваліфікаційної бакалаврської роботи як самостійного навчально-наукового дослідження студента.
2. Підготовка до захисту та захист кваліфікаційної бакалаврської роботи.
3. Магістерська робота як самостійна навчально-дослідницька праця.

Питання для самоконтролю

1. Кваліфікаційна робота. Етапи та послідовність її виконання.
2. Завдання кваліфікаційної роботи.
3. Вибір та уточнення теми кваліфікаційної роботи, підбір та вивчення літератури.
4. Структура кваліфікаційної роботи.
5. Робота над текстом кваліфікаційної роботи.
6. Процедура захисту кваліфікаційної роботи.
7. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.

Завдання для самостійної роботи

1. Складіть план для написання кваліфікаційної роботи.
2. Підберіть каталог наукової літератури для написання кваліфікаційної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 15

7. Індивідуальні завдання

1. На прикладі наукових статей (фахові видання категорії «Б»; наукові економічні збірники) опрацюйте «об'єкт дослідження», «предмет дослідження», «мета дослідження», «методи наукового дослідження», розкрийте їх суть та значимість у науковому тексті.

2. Проаналізуйте наукові тексти (фахові видання категорії «Б»; наукові економічні збірники); за кількістю та влучністю цитат, за правильністю посилань.

3. Оберіть тему для навчально-наукового дослідження з економіки. Підготуйте:

- тези;
- доповідь;
- анотацію до статті з даної теми;
- наукове повідомлення на обрану тему;
- реферат на тему.

4. За обраною темою кваліфікаційної бакалаврської роботи:

- підберіть та опрацюйте 7-15 наукових статей (фахові видання категорії «Б»; наукові економічні збірники), які вийшли за останні 3-5 років;
- обґрунтуйте актуальність обраної вами теми для написання бакалаврської роботи;
- сформулюйте мету та основні завдання кваліфікаційної бакалаврської роботи, предмет та об'єкт дослідження;
- підберіть методи наукового дослідження;
- складіть робочий план бакалаврської роботи;
- підготуйте календарний план-графік вашої роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 16

8. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента. При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:
 - словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження) із застосуванням інформаційних технологій (PowerPoint-презентація);
 - практичні (вправи, практичні роботи, тестування).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з електронним навчальним курсом, виконання навчальних проектів.

Використовуються дистанційні методи навчання. Дистанційні технології навчання передбачають здійснення взаємодії між учасниками освітнього процесу як асинхронно, так і синхронно у часі. Асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами освітнього процесу, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форуми, соціальні мережі, веб-ресурси Університету тощо. Синхронний режим – взаємодія між суб'єктами освітнього процесу, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференція, соціальні мережі тощо).

Основною організаційною формою наведених вище методів навчання є лекція та семінарські (практичні) заняття. Передбачено, що заняття повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність студентів, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: рефлексії, дискусії, навчального тренінгу, колаборативного навчання, медіаосвіти тощо. Це лекції-бесіди, презентації проектів, заняття з елементами рольових ігор і ситуативних вправ, навчального тренінгу.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 17

9. Методи контролю

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється у формі вхідного, поточного, модульного, підсумкового та залишкового контролю.

Вхідний контроль – це оцінювання рівня підготовленості здобувача вищої освіти перед вивченням навчальної дисципліни. Результати вхідного контролю не враховуються в оцінюванні результатів вивчення навчальної дисципліни, але є підставою прийняття рішення про внесення коректив у робочу програму навчальної дисципліни.

Поточний контроль – це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення аудиторних занять, при виконанні індивідуальної і самостійної роботи. Може проводитися у формі усного опитування, виконання письмового завдання, комп'ютерного або письмового тестування, виступів на семінарських та практичних заняттях, у формі колоквиуму. Модульний контроль – це оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу змістових модулів, який проводиться у формі модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль здійснюється безпосередньо після завершення вивчення навчальної дисципліни.

В Університеті використовується кредитно-модульна система організації освітнього процесу, яка передбачає рейтингову систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти. В основу системи оцінювання навчальної дисципліни покладено поточний та модульний контроль результатів навчання і принцип накопичення зароблених студентом балів, які переводяться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

На останньому занятті з навчальної дисципліни оприлюднюються результати поточної успішності за 100-бальною, за національною та за шкалою ЄКТС. Здобувач вищої освіти має право обрати підсумкову атестацію з навчальної дисципліни за результатами або поточної успішності, або тестування. У випадку обрання здобувачем вищої освіти складання екзамену у формі тестування, результати поточної успішності не враховуються. У разі згоди здобувача вищої освіти з оцінкою поточної успішності, вона є остаточною і вноситься у залікову книжку студента (індивідуальний навчальний план) та у відомість обліку успішності здобувачів вищої освіти. У разі незгоди здобувача вищої освіти з результатами поточної успішності, оцінка не вноситься у відомість обліку успішності здобувачів вищої освіти і підсумкова атестація здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється тільки за результатами підсумкового контролю у формі тестування.

Залишковий контроль проводиться у формі комплексних контрольних робіт (ККР) з навчальної дисципліни.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК31- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 18

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота							ІЗ	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			ІЗ		
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
10	10	10	10	10	10	40	100	

Шкала оцінювання

За шкалою	Залік	Бали
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Н.В. Гнасевич, Т.В. Гончарук, М.І. Гурик. За заг. ред. Т.В. Гончарук. Тернопіль: Крок, 2014. 272 с.
2. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посібник. За редакцією Р.О. Крохмального. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 464.с
3. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень». Укладач С.В. Обіход. Електронне видання: <https://learn.ztu.edu.ua/course/view.php?id=4765>

Допоміжна література

1. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Марта Мальська, Наталія Паньків. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
2. Наукова робота за темою магістерської дисертації. Науково-дослідна робота за темою магістерської дисертації. Частина II: конспект лекцій. Укладачі Г.М. Розорінов, Співак В.М. Київ: НТУУ «КПІ», 2016. 83 с.
3. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОКЗ1- 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 19 / 19</i>

<https://www.imath.kiev.ua/~golub/ref/tsekhmistrova.pdf>

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 № 40:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>

2. Автоматичне створення бібліографічних посилань і списків літератури за українськими та міжнародними стандартами: <https://www.grafiati.com/uk/>

3. Автоматично оформлюємо посилання на наукові джерела та список літератури відповідно до вимог Вищої атестаційної комісії (ВАК) України:
<http://vak.in.ua/>